

Форма № Н - 3.04

Затверджено Вченою Радою ОНУ
імені І.І. Мечникова
від “ ___ ” _____ 20 __ р. № ___

Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова
(повна назва вищого навчального закладу)
Кафедра філософії та основ загальногуманітарного знання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ _____ ” _____ 20 __ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Релігієзнавство

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки 6.020303 – „філологія”
(шифр і назва напряму підготовки)

для спеціальності 6.020303 – „філологія”
(шифр і назва спеціальності (тей))

спеціалізації _____
(назва спеціалізації)

інституту, факультету Факультет романо-германської філології
(назва інституту, факультету)

**Кредитно-модульна система
організації навчального процесу**

2015 – 2016

Релігієзнавство. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів
(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки 6.020303 – „філологія” , спеціальністю 6.020303 – „філологія”
_____ „_____” _____, 2016.- __ с.

Розробник: Бевзюк Н.П., кандидат історичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (циклової, предметної комісії) _____
філософії та основ загальногуманітарного знання

Протокол № ____ від. “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедру (циклової, предметної комісії) філософії та основ
загальногуманітарного знання

_____ (Секундант С.Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 2016 р

Схвалено методичною комісією за напрямом підготовки
(спеціальністю) _____

(шифр, назва)

Протокол № ____ від. “ _____ ” _____ 2016 р.

“ _____ ” _____ 2016 р. Голова _____ (Сумченко І.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	Галузь знань 0303 „Філологія” (шифр і назва) 0203 – гуманітарні науки	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.020303 – „Філологія” (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): іноземна мова та література , філолог	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 54		1-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		30 год.	48 год.
ІНДЗ:		год.	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,8

для заочної форми навчання – 0,12

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Викладання курсу „Релігієзнавство” сприяє розширенню світогляду студентів, орієнтує на формування професійних та особистих рис, дозволяє скласти об’єктивну точку зору на становище віруючої особистості в сучасному світі.

Завдання

- навчити студентів орієнтуватись у різних релігійних конфесіях,
- за допомогою наукового апарату вміти аналізувати конкретні релігійні явища,
- оцінювати значення тих чи інших релігій в історії людства та їх роль на сучасному етапі.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні положення з філософії, психології, соціології релігії,
- функції і роль релігії в суспільстві,
- причини виникнення та існування релігій, їх віровчення, культ і релігійні організації,
- особливості національних, світових і нетрадиційних релігій,
- особливості розвитку релігій в Україні,
- сучасний етап розвитку релігій у світі, його особливості; особливості процесу секуляризації.

вміти:

- орієнтуватись у різних релігійних конфесіях,
- виділяти основні цінності релігій,
- сприяти розвитку діалогів між різними релігійними організаціями, з одного боку, і релігійними та суспільними організаціями, з другого,
- формувати власну позицію щодо питання взаємодії релігії і суспільства, релігії у духовному житті людини.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ. ПОХОДЖЕННЯ РЕЛІГІЇ. ЕТНІЧНІ І РЕГІОНАЛЬНІ РЕЛІГІЇ. СВІТОВІ РЕЛІГІЇ.

Тема 1. Релігія як предмет дослідження. Структура сучасних релігій.

Предмет, мета і завдання курсу. „Релігієзнавство”. Основні підходи до вирішення проблеми походження і розвитку релігії. Основи і передумови релігії. Релігія як складова частина духовного світу людини. Класифікація релігій. Поняття релігійної віри та релігійного досвіду. Релігійна

свідомість, культ та організація. Особливості релігійного світогляду. Функції і роль релігії в суспільстві. Ранні форми релігії.

Тема 2. Давні релігії. Національно-державні релігії.

Загальні особливості давніх релігій. Зороастризм: основні риси релігійного світогляду. Поняття національно-державної релігії. Конфуціанство і даосизм: основні риси, сучасне становище. Синтоїзм: особливості і сучасне становище. Індуїзм, особливості розвитку та основні концепції. Індуїзм у сучасній Індії. Юдаїзм, особливості віровчення, культу і організації. Давній Заповіт.

Тема 3. Світові релігії. Буддизм.

Основні передумови виникнення буддизму. Основні поняття і концепції буддизму. Вчення про „Чотири Благородні істини”. Напрямки в буддизмі, їх особливості. Буддійська мораль. Буддійські обряди та свята. Розквіт і занепад буддизму. Особливості регіональних форм буддизму: чань-буддизм (Китай), дзен-буддизм (Японія), ламаїзм (Тибет).

Тема 4. Світові релігії. Християнство. Католицизм.

Основні передумови виникнення християнства. Особливості розвитку західного (католицизм) і східного (православ'я) християнства. Перший офіційний розкол християнства. Особливості віровчення, культу та організації. Вплив католицької церкви на формування західноєвропейської цивілізації. Реформація і контрреформація. Другий офіційний розкол у християнстві. Католицизм у XVIII – XX ст. Утворення держави Ватикан. Другий Ватиканський собор, його рішення. Соціальна доктрина сучасної римо-католицької церкви. Католицизм в Україні.

Тема 5. Протестантизм.

Передумови розвитку реформаційного руху в Європі. Виникнення протестантизму в ході Реформації. Видатні реформатори – М.Лютер, У.Цвінглі, Ж.Кальвін. Теологія та соціальна проблематика реформаторів. Соціальні основи та релігійний зміст протестантизму. Формування протестантської Європи: Німеччина, Англія, Франція, Швейцарія; їх особливості. Основні напрямки протестантизму та їх особливості. Протестантська філософія, основні теми.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СВІТОВІ РЕЛІГІЇ. НЕТРАДИЦІЙНА РЕЛІГІЙНІСТЬ. РЕЛІГІЇ НА ПОЧАТКУ III ТИСЯЧОЛІТТЯ

Тема 6. Православ'я. Православ'є в Україні.

Православ'я як різновид християнства. Особливості віровчення, культу і організації. Візантійське и поствізантійське православ'я. Світове православ'я. Руська православна церква. Православ'я в Україні. Особливості Київського християнства. Основні етапи розвитку української православної церкви, їх характеристика. Реформи в Українській православної церкви доби Петра Могили. Приєднання Київської митрополії до Московського патріархату. Автокефальний рух в Україні. Українське православ'я у ХХ сторіччі. Міжцерковний конфлікт в Україні, його суть. Сучасне становище православ'я в Україні.

Тема 7. Українська греко-католицька церква.

Шляхи проникнення католицизму на Русь. Ферраро-Флорентійська унія та її вплив на релігійну свідомість слов'янського суспільства і релігійно-церковну політику європейських держав. Умови та причини створення УГКЦ. Особливості унії: віровчення, культ, організація. Культурно-просвятницький рух греко-католицького духівництва. Митрополіт Андрій Шептицький та його роль у долі УГКЦ та українського народу. Доля УГКЦ у ХХ столітті. УГКЦ у сьогодення.

Тема 8. Світові релігії. Іслам.

Історико-культурні умови виникнення ісламу. Коран, його характеристика. Особливості віровчення, культу і організації. Історичний розвиток ісламу. Конфеції в ісламі та їх характеристика. Шаріат. Філософія ісламу. Основні тенденції сучасного ісламського світу. Іслам і сучасний світ.

Тема 9. Нетрадиційні релігії. Свобода сумління.

Соціальна суть та історичні витоки нетрадиційної релігійності. Виникнення нетрадиційної релігійності. Поняття, характері особливості і різновиди нетрадиційної релігійності. Феномен нетрадиційної релігійності: новітні варіанти християнства, східні культу, об'єднання, які займаються "духовними" вправами, та інш. Принципи здійснення свободи сумління: відділення релігійних організацій від держави; право на релігійні переконання і релігійну діяльність.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Усього о	у тому числі					Усього	у тому числі			
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд

1	2	3	4	5	6	7	8	9			
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Філософія релігії. Походження релігії. Етнічні та регіональні релігії. Світові релігії.											
Тема 1. Релігія як предмет дослідження. Структура сучасних релігій.	2						1				
Тема 2. Давні релігії. Їх особливості. Національно-державні релігії.	2						1				
Тема 3. Світові релігії. Буддизм.	2						1				
Тема 4. Світові релігії. Християнство. Католицизм.	2						1				
Тема 5. Протестантизм. Соціальні основи та релігійний зміст. Ранній і пізній протестантизм.	2										
Разом за змістовим модулем 1	10										
Змістовий модуль 2. Світові релігії. Нетрадиційна релігійність.											
Тема 6. Православ'я. Православ'я в Україні	2										
Тема 7. Українська греко-католицька церква.	2										
Тема 8 . Світові релігії. Іслам.	2										
Тема 9. Нетрадиційні релігії. Соціальна суть та історичні витоки нетрадиційної	2						1				
Разом за змістовим модулем 2	8										

Усього годин											
Модуль 2											
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-
Усього годин											

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом.	
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом.	
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом.	
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні види класифікації релігій	1
2	Основні моделі релігійних організацій та їх характеристика.	1
3	Дайте характеристику поняттям „сакралізація” та „секуляризація”.	1
4	Дайте характеристику гуманістичної і авторитарної тенденцій в релігії.	1
5	Функції та соціальна роль релігії.	1
6	Роль релігії в духовній культурі людства.	1
7	Як проявляються первісні релігійні вірування в релігіях	

	світу і в сучасних умовах.	
8	Зороастризм. Особливості віровчення, культу та організації. Сучасний парсизм.	2
9	Дайте характеристику основних принципів вчення Конфуція.	1
10	В чому суть теорії життя і смерті в даосизмі.	1
11	Дайте характеристику синтоїзму.	1
12	Дайте характеристику основним рисам індуїзму.	1
13	В чому полягає сенс 10 заповідей, які передав Бог через Мойсея юдейському народу.	1
14	Розкрийте особливості розвитку юдаїзму в еліністичний період.	1
15	Назвіть основні положення буддійської моралі.	1
16	Дайте характеристику особливостям регіонального буддизму.	2
17	Розкрийте особливості західного і східного християнства.	1
18	Що таке „Символ віри” у християнстві і коли він був прийнятий.	1
19	Дайте визначення цілі і сенсу життя людини за світовими релігіями: буддизм, християнство, іслам.	1
20	Назвіть основні вимоги протестантизму.	1
21	Який вплив мала Реформація на формування нового європейського суспільства.	1
22	Протестантська трудова етика, її суть.	1
23	Назвіть основні фактори, які сприяли розповсюдженню і введенню християнства на Русі.	1
24	Які наслідки мало приєднання Української православної церкви до Московського патріархату у 1686р.	1
25	Яку роль зіграла Українська греко-католицька церква в історії українського народу та християнства в цілому.	1
26	Іслам і сучасний світ: проблеми і перспективи.	1
27	Розкрийте особливості віровчення нетрадиційної релігійності.	1
28	Свобода совісті. Українське законодавство про релігійні культу.	1
	Разом	30

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

10. Методи навчання

11. Методи контролю

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
15	10	10	10	10	10	15	10	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T.11		T12

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Приклад за виконання курсової роботи (проекту)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до _____	до _____	до _____	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Бевзюк Н.П. Функции и социальная роль религии. Методические рекомендации. Одесса., Астропринт, 2001
2. Бевзюк Н.П. Історія християнської церкви в Україні (період до кінця ХІХст.). Методичні вказівки. – Одеса, „Астропринт”, 2002.
3. Бевзюк Н.П. Історія християнської церкви в Україні (ХХ ст.). Методичні вказівки. – Одеса, 2003 р.
4. Бевзюк Н.П. Реформация и европейский мир. –Одесса, 2Одесский национальный университет”, 2012.

14. Рекомендована література

Базова

1. Академічне релігієзнавство / За ред. А.М. Колодного. – К. 2000
2. Васильев Л.С.История религий Востока. – М., 1998
3. Горбаченко Т.Г. Вплив християнства на становлення писемної культури Русі-України:релігієзнавчо-філософський аспект. – К., 2001
4. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій. – К., 2009
5. Релігієзнавство. Лубський В.І., Лубська М.В., Теремко В.І. – К., 2003
6. Основы религиоведения / Под ред. Яблокова И.Н.- М., 1998
7. Философский энциклопедический словарь. – М., 1983

Допоміжна

1. Армстронг К. История Бога. 4000 лет исканий в иудаизме, христианстве и исламе. –М., 2011.
2. Вудс Т. Как католическая церковь создала западную цивилизацию. М., 2010
3. Гегель Г.В.Ф. Философия религий. Т.1-2., М., 1976
4. Грушевський М.С. З історії релігійної думки в Україні. – К., 1992
5. Гудзяк Б. Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії. – Львів, 2000
6. Гуревич П.С. Нетрадиционные религии на Западе и восточные религиозные культы. – М., 1995
7. Гусейнов А.А. Великие пророки и мыслители. Нравственные учения от Моисея до наших дней. – М., 2009
8. Історія релігій в Україні / За ред. А.М. Колодного.- К., 1999
9. Классики мирового религиоведения. Антология. Т.1. 1996
- 10.Маркина З., Померанц Г. Великие религии мира. М., 1995
- 11.Мюллер А. История ислама. В 4-х тт. – М., 2003
- 12.Хусто Л. Гонсалес История христианства. – СПб, 2008
- 13.Четвертикова О.Н., Крыжановский А.В. Культура и религия Запада. Религиозные традиции Европы: от истоков до наших дней. М., 2009.
- 14.Шафф Ф. История христианской церкви. В 7-ми тт. – М., 2009

15. Інформаційні ресурси

1. ortodox-church.kiev.ua
2. ugcc.org.ua
3. pravoslavye.org.ua
4. cerkva.info
5. orthodox.org.ua
6. patriarchia.ru
7. islam.com.ua
8. islam.ru
9. buddhism.org.ru